

Diptichon - Krisztus szenvedéstörténetének jelenetei

Ötvösgyűjtemény

Leltári szám:	18846 
Készítés ideje:	14. SZÁZAD 1. FELE
Készítés helye:	Párizs (feltehetően)
Jelzés:	nincs
Anyag:	elefántcsont
Technika:	faragott
Méret:	magasság: 12,5 cm szélesség: 18 cm vastagság: 0,8 cm

A Krisztus szenvedéstörténetének nyolc jelentét két sorban bemutató, kis méretű diptichon annak a 14. századi francia elefántcsont-művészeti produkciónak a jellegzetes emléke, amelynek elsődleges célja a magányosan végzett ima és elmélkedés segítése, a jámbor áhítat felkeltése volt. Esetünkben a képsorozat a nagyhét és a húsvétvasárnap drámai eseménysorának átélését szolgálta. A háromkaréjos tagolású árkádsorral lezárt, oszlopokkal elválasztott fülkébe komponált passiójelenetek az alsó sor bal oldalán Júdás árulásának és Jézus elfogásának bemutatásával kezdődnek, majd Jézus megcsúfolásával, ostromozásával, és a kereszttel jelenetével folytatódnak. A felső sor háromalakos Kálvária-képe után a Sírbatétel, a feltámadt Krisztust ábrázoló *Noli me tangere* jelenete következik, majd a narratíva folyamata szempontjából következtelen módon az összüllőknek a pokol tornácáról való kiszabadításával zárul a képsorozat. A jól faragható csont olyan látványos technikai fogások alkalmazására is lehetőséget kínált, mint az Ostromozás jelenetén szereplő oszlop szabadon álló, vékony pálcaként való kidolgozása.

A katedráliszobrászatból, üvegfestészetből egyaránt ismert kompozíciók és ikonográfiai típusok a 13. század második felének „klasszikus” gótikus képalkotási tradíciójában gyökereznek. Az építészethez kötődő, monumentális képzőművészeti invenciók az elefántcsont-faragók keze nyomán azonban a kifejezőerő helyett inkább illusztratív részletgazdagságot és sematikus megformálást, a kellemes fényű elefántcsont anyagnak köszönhetően a drámaiság helyett inkább lágyságot és derűs összhatást nyertek. A bibliai történetek tartalma a sorozatszerűen gyártott elefántcsont-domborműveken nagymértékben szimplifikálódott és közel került a populáris művészeti médiumok világához.

Irodalom

- Szerk.: Horváth Hilda, Szilágyi András: *Remekművek az Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből. (Kézirat)*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2010. - Nr. 5. (Takács Imre)
- Szerk.: Pataki Judit: *Az idő sodrában. Az Iparművészeti Múzeum gyűjteményeinek története*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2006. - Nr. 148. (Nagy Györgyi)
- Szerk.: Mikó Árpád: *Jankovich Miklós (1773-1846) gyűjteményei*. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2002. - Nr. 55.
- Szerk.: Miklós Pál: *Az Iparművészeti Múzeum gyűjteményei*. Magyar Helikon, Budapest, 1979. - p. 102.
- Szerk.: Radocsay Dénes, Farkas Zsuzsanna: *Az európai iparművészet remekei. Száz éves az Iparművészeti Múzeum 1872-1972*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1972. - p. 27. Nr. 20.
- Szerk.: Voit Pál, Csernyánszky Mária: *Az Iparművészeti Múzeum mesterművei. 1896-1946*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1946. - p. 9.

